

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.794/2016/10. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Ikanov Gábor ügyvéd ügyintézésével mellett az Ikanov Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek, a dr. László György ügyvéd ügyintézésével mellett a László Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt Allianz Hungária Biztosító Zrt. (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 2.P.20.274/2009/146. szám alatt meghozott, és a 154. sorszám alatt kijavított, valamint 155. sorszám alatt kiegészített ítélete ellen a felperesek részéről 151. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint az alperes által Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 10 474 304 (tízmillió-négy-száz-hetvennégyezer-háromszáz-négy) Ft-ra, a II. rendű felperesnek fizetendő marasztalás tőkeösszegét 2 000 000 (kétfélmillió) Ft-ra leszállítja. Mellőzi az alperes perköltségfizetési kötelezettségét az I. rendű felperes javára, és kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 300 000 (háromszáz-ezer) Ft perköltséget. A II. rendű felperes által az alperes részére fizetendő perköltség összegét 150 000 (százötvenezer) Ft-ra felemeli. Az alperes által külön felhívásra megtérítendő állam által előlegezett költség összegét 130 000 (egyszázharmincezer) Ft-ra, a kereseti illeték összegét pedig 153 000 (százötvenháromezer) Ft-ra leszállítja. Egyebekben az ítéletet helyben hagyja azzal, hogy a marasztalás összege után 2013. július hó 1. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat fizetésére köteles az alperes.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 300 000 (háromszáz-ezer) Ft másodfokú perköltséget, továbbá kötelezi a II. rendű felperest, hogy ugyancsak fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 75 000 (hetvenötezer) Ft másodfokú perköltséget. Kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 80 000 (nyolcvanezer) Ft le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A fellebbezés és csatlakozó fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint az I. rendű felperes 2006. október 25. napján személygépkocsi utasaként balesetet szenvedett úgy, hogy a biztonsági övet nem csatolta be. A baleset során darabosan törött a jobb combcsontja és bal csípőízületi vápája, jobboldali szárkapocscsontja, eltört a baloldali állkapcsának szöglete és fejecse is, agyrázkódást és jobboldali bokaárandulást szenvedett. Ezen sérülések nagy valószínűséggel akkor is bekövetkeztek volna, ha előzőleg a biztonsági övet bekapcsolja.

Az akkor 46 éves I. rendű felperes jobb combcsontja nem forrt azóta sem össze, emiatt számos műtéten esett át, 4 cm-rel lett rövidebb ez a lába. Állapota a baleset óta romlott, a kezdeti 67 %-os mértékű munkaképesség-csökkenése mára 80 %-os mértékűre súlyosbodott, önmaga ellátására képtelen, helyváltoztatásra csak mankó segítségével képes. Az elé tett ételt egyedül elfogyasztja, de elkészíteni nem tudja, WC-re maga jár, de a tisztálkodásban segítségre, összességében állandó gondozásra szorul.

A baleset óta összesen 113 napot töltött kórházban, visszatérő fájdalmak és félelmek gyötrik, kedélyállapota hullámzó, folyamatos feszültséggel, idegességgel küzd, rémálmok kínozzák, gondolatai a testi panaszai, baleset folytán beszűkült életlehetőségei körül forognak, fél attól, hogy a nehézségek párkapcsolatát felőrlik és egyedül marad, nehezen viseli a fizikai állapotából adódó kiszolgáltatottságot. A mindennapjait otthonában tölti, televíziót néz, olvas, internetezik, a kertben üldögél; a felperesek szabadidős tevékenységet a házon kívül a mozgáskorlátozottság miatt nem folytatnak, kirándulni, szórakozni nem járnak, társas kapcsolataik beszűkültek.

Az I. rendű felperes csak hivatalos ügyintézés és orvosi vizsgálat, gyógykezelés érdekében mozdul ki otthonából. A műtéti beavatkozások mellett korábban két-háromhavonta, jelenleg átlagosan hathavonta jár ellenőrző szakorvosi vizsgálatra B-re, rendszerint rokoni segítséggel, gépkocsival. 2014. óta helyváltoztatását térítésmentesen kapott rokkantkocsi segíti, azóta a településen belül könnyebben közlekedik, többet tud kimozdulni.

Az I. rendű felperes élettársi kapcsolatban áll a II. rendű felperessel, aki részben tulajdonosa annak az ingatlannak, melyen lévő családi házban együtt élnek. A II. rendű felperes a baleset előtt több éve már nem dolgozott, azóta pedig az I. rendű felperest gondozza, munkát vállalni nem tud. Az ideje nagyobb részét élettársával tölti, bevásárlás, ügyintézés miatti távolléte idejére rokoni segítséget kér az I. rendű felperes ellátásához.

Az állandó otthonlét folytán több közüzemi szolgáltatást vesz igénybe az I. rendű felperes, személyes kapcsolatait jobbára telefonbeszélgetések formájában ápolja. Többféle gyógyszert szed, amivel havonta - a neki járó közgyógyellátás ellenére is - kb. húszezer forint kiadása merül fel. Állkapocssérülése miatt csak pépes állagú ételt tud elfogyasztani,

mozgásszegény életmódja folytán pedig könnyű, diétás étkezést igényel, ami havonta kb. 12 ezer forint többletkiadással jár.

A kárt okozó gépjárműre kötött felelősségbiztosítási szerződés alapján az alperes a káreseményt követően több alkalommal teljesített kifizetést az I. rendű felperesnek, így többek között 4 000 000 Ft nem vagyoni kárt térített.

Az I. rendű felperes módosított keresetében 25 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés, valamint 20 000 Ft vagyoni kár, továbbá jövedelem- és költségpótló járadék és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest (2006. szeptember 1. és 2007. április 30. napjai között 7000 Ft, 2009. február 28. napjáig 19 000 Ft, 2014. április 30. napjáig 26 000 Ft, ezt követően pedig havi 244 000 Ft költségpótló, valamint 2007. január 16. és február 18. napjai közötti időszakra 41 659 Ft, 2007. december 31. napjáig havi 65 937 Ft, 2008. évre havi 17 939 Ft, 2009. évre havi 17 115 Ft, 2010. évre havi 18 262 Ft, 2011. évre havi 16 225 Ft, 2012. évre havi 8275 Ft, 2013. évre havi 10 000 Ft és 2014. január 1. napjától folyamatosan havi 15 000 Ft jövedelempótló járadék). A II. rendű felperes 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és kamata, a 2006. november 1. és 2013. május 30. napjai közötti időszakban bekövetkezett keresetvesztés, valamint 2013. június 1. napjától folyamatosan havi 25 840 Ft jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes az I. rendű felperes járadékigényéből 43 226 Ft-ot elismert, ezt meghaladóan ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott az I. rendű felperes közrehatására, melynek mértékét 20 %-ban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság a 146. sorszám alatt meghozott és a 154. sorszám alatt kijavított, valamint a 155. sorszám alatt kiegészített ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 12 474 304 Ft-ot s annak késedelmi kamatait, valamint 490 338 Ft kamatot, illetőleg 2016. február 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig előre esedékesen 114 000 Ft járadékot, továbbá a II. rendű felperesnek 4 000 000 Ft-ot és ennek késedelmi kamatát, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kimondta, hogy az ítélet 10 454 304 Ft I. rendű felperes javára való megfizetésére kötelező és a folyamatos járadékban marasztaló rendelkezése előzetesen végrehajtható, míg a 120. sorszámú ideiglenes intézkedését hatályon kívül helyezte. Kötelezte az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 956 200 Ft eljárási illetéket, valamint az Egri Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására 172 755 Ft állam által előlegezett költséget, míg a további meg nem fizetett illetéket és állam által előlegezett költséget az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 300 000 Ft perköltséget, valamint kötelezte a II. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 19 685 Ft perköltséget

Határozatának a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés elbírálása szempontjából releváns indokolása szerint az alperes a helyállási kötelezettségét nem vitatta.

Az alperes állítása szerint a kár egy része - elsősorban a csípő és az alsó végtag sérülése - a biztonsági öv használata mellett nem következett volna be, ám a lefolytatott bizonyítás

adatai szerint a perbeli ütközési sebességnél a biztonsági öv használata mellett is bekövetkezhetek volna az I. rendű felperes sérülései, ezért a műszaki és az orvosszakértői vélemény alapján nem tekinthető bizonyítottnak, hogy az I. rendű felperes sérüléseinek egy része a biztonsági öv használatának elmulasztásából ered, miáltal nem állapítható meg a közrehatása.

Az I. rendű felperes közlekedési többletköltség címén 2014. május 1. napjától kezdődően havi 40 000 Ft járadék és a hátralék után késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest, mert tömegközlekedési eszköz igénybevételére nem képes, s ezért gépjárműhasználatra szorul.

Az alperes kezdetben különböző összegekben térítette, jelenleg havi 8000 Ft-ban téríti az I. rendű felperes közlekedési költségét.

Az I. rendű felperes tömegközlekedési eszközt nem tud igénybe venni az állapota miatt. Őt először E-ben kezelték, ezt követően B-re, D-ra, majd ismét B-re jár gyógykezelésre, kontrollvizsgálatra. Rokonokat, ismerősöket kér meg, hogy személygépkocsival vigyék el a kórházba vagy a rokkantsági ellátásra való jogosultság megállapításához, felülvizsgálatához szükséges szakértői vizsgálatra, amiért általában alkalmanként 15 000 Ft-ot fizet. A zárójelentések, ambuláns lapok tanúsága szerint a baleset óta eltelt kilenc év alatt több mint ötven - 2014. májusa óta öt - alkalommal jelent meg szakorvosnál műtét, egyéb kezelés vagy kontrollvizsgálat érdekében. Jelenleg félévente rendelik vissza, a szakértői bizottság elé pedig évente. A településen belül 2014. év óta közgyógyellátás keretében térítés nélkül kapott rokkantkocsival közlekedik.

A követeléssel érintett időszakban és várhatóan a jövőben is az I. rendű felperesnek kb. kéthavonta kell mintegy 100-110 km távolságra utaznia. Emellett egyéb, utazást igénylő helyzetek - a még mindig nem stabil állapotából adódóan rendkívüli gyógykezelés, vizsgálat vagy hivatalos ügyek intézése - adódhatnak, ezért az elsőfokú bíróság - 100 kilométerenként 8 liter fogyasztást és az utolsó másfél év átlagában 400 Ft literenkénti benzinárat alapul véve az alperes által e címen térített összeg közrehatás nélkül számított összegét (10 000 Ft-ot) állapította meg a közlekedési többletköltségként fizetendő járadék havi összegeként. A 2014. május 1. és 2016. január 31. napjai közötti időszakban keletkezett hátralék 42 000 Ft, és ennek 2015. március 15. napjától számított késedelmi kamata.

A háztartási, ház körüli kisegítő költségével összefüggésben az alperes a követelés elévülésére hivatkozott.

Az I. rendű felperes álláspontja szerint a kártérítési követelés az elévülés szempontjából egységes, ezért - mivel a perindítás az elévülési időt megszakította - a további kártételek iránti igény érvényesítésére bármikor lehetőség van, annál is inkább, mert a költségpótló járadékra a PK 52. számú állásfoglalás nem vonatkozik.

Annak ellenére, hogy a kártérítés címén előterjesztett igények ugyanazon károkozó magatartás következményei, ugyanazon kötelemkeletkeztető tényből fakadnak, de mind

keletkezési idejük, mind tartalmuk eltérő lehet. A károkozó magatartás folytán a károsult és a károkozó, vagy a helytállásra köteles személy között létrejött kötelemből számos konkrét igény származhat, amelyek önálló kereset tárgyai lehetnek. A PK 52. számú állásfoglalás nem a különböző címen érvényesített kártérítési igények egységes elévülésére, hanem az ugyanazon kár járadékként való megtérítésére irányuló követelés elévülésének kezdő időpontjára vonatkozik.

A ház körüli kisegítő költsége, mint kár akkor következett be, amikor az I. rendű felperes első ízben nem volt képes a balesetből eredő sérülései folytán e munkálatok elvégzésére. A felperesek 2009. július 8. napján benyújtott keresetlevele ilyen költségek felmerülésére való utalást, azok megtérítésére irányuló kereseti kérelmet nem tartalmazott, e kárigényét először a 2014. szeptember 22. napján csatolt beadványában érvényesítette, így a 2008. tavaszán bekövetkezett félbeszakadás mellett is a régi Ptk. 345. §-ának (4) bekezdése szerinti elévülési határidő leteltével a követelése 2011. tavaszára elévült.

A rehabilitációs többletköltség iránti követelés ugyancsak elévült, mivel az I. rendű felperes ezen kárigénye akkor nyílt meg, amikor a sérülései folytán megromlott egészségi állapota először igényelt rehabilitációt. A rehabilitációt igénylő sérülések 2006. október 25. napján következtek be, arra pedig nincs adat, hogy csak valamely későbbi állapotváltozása folytán vált volna szükségessé azok gyógytornáztatása és masszírozása, az ez irányú követelés már 2009. év végén elévült, így az I. rendű felperes annak a 2014. szeptember 22. napján történt érvényesítésével elkészt.

Az I. rendű felperes egészséges, erős ember volt 2006. október 25. napjáig: betanított ácsként kemény fizikai munkát végzett, szabadidejében ismerősöknek is segített, és a családi házuk kertjét művelte, azonban a balesetben olyan súlyos sérüléseket szenvedett, amelyek miatt addigi élete teljes fordulatot vett. Maradandó fogyatékkal, mozgáskorlátozottan kénytelen élni 46 éves korától, miközben azzal is szembesülnie kell, hogy állapota rosszabbodik, újabb és újabb műtéti beavatkozást igényel annak minden kellemetlenségével és az azt követően erősödő fájdalommal, ágyhoz kötöttséggel. Helyváltoztatásra csak mankóval képes, a legtöbb élettevékenységében segítségre szorul, amely nemcsak annak fizikai nehézségeivel jár, hanem azzal az érzéssel, hogy mozgásszabadsága elveszett, mások támogatására szorul, kiszolgáltatott. Állandó félelem gyötri amiatt, hogy élettársa bírja-e a megpróbáltatásokat mellette, vele marad-e. Szabadidős tevékenysége csak a ház falai között és a kertben zajlik, a korábban megszokott fizikai aktivitás helyett a televízió nézésében, üldögélésben, az internet böngészésében merül ki. Örömforrásai alig vannak, társasági élete beszűkült.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes személyhez fűződő jogait - különösen testi épségét, egészségét és emberi méltóságát - ért sérelem, mint nem vagyoni hátrány ellensúlyozására a károkozás idején érvényesülő élet- és értékviszonyok figyelembevételével 12 000 000 Ft kártérítést talált a jogsértés mértékével arányban állónak, így az alperes további 8 000 000 Ft megfizetésére köteles, míg ugyanezen körülményekre tekintettel a II. rendű felperes javára 4 000 000 Ft-ban és ennek kamataiban marasztalta őt.

Az elsőfokú bíróság az alperest a pervesztesség arányában (az I. rendű felperes keresete vonatkozásában 1/2, a II. rendű felperesé tekintetében 2/3) kötelezte a le nem rótt illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésére. A Pp. 231. §-ának a) és d) pontjai alapján az ítéletet a már lejárt és a jövőben esedékes járadékban marasztaló részében, továbbá az alperes által elismert követelésrész tekintetében előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az I. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítést felemelni kérték 25 000 000 Ft-ra és kamataira. Ezen túl az alperest marasztalni kérték a háztartási és házkörűli kisegítő többletköltségeként havonta 80 000 Ft-ban, a rehabilitáció többletköltségeként havonta 20 000 Ft-ban, míg a közlekedési többletköltséget havonta 40 000 Ft-ban kérték meghatározni. A II. rendű felperes vonatkozásában a nem vagyoni kártérítés összegét 10 000 000 Ft-ra kérték felemelni. Vagylagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérték az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Nem értettek egyet az elsőfokú bíróság által alkalmazott azon számítással, amely kérelmük ellenére az alperes által teljesített 4 000 000 Ft kifizetést teljes egészében a nem vagyoni kártérítés tőkerészébe számolta el, nem pedig előbb a kamatokra. Változatlanul az az álláspontjuk, hogy a kártérítés tekintetében csak egységes elévülési időről lehet beszélni, jogcímenkénti elévülésről nem, amely kifejezetten igaz a költségterítő járadékok tekintetében. A régi Ptk. 280. §-ának (3) bekezdése alapján bármikor jogosultak a perbeli baleset vonatkozásában járadékigényt előterjeszteni, mivel az elsőfokú bíróság előtt folyamatban lévő eljárás megszakította az elévülést. A peres eljárás alatt pedig az elévülés nyugodott, és az eljárás jogerős lezárását követően az újra kezdődik. A közlekedési többletköltséggel összefüggésben az I. rendű felperes előadta, hogy az állapotromlás lehetőségével az ő esetében biztosan szükséges számolni, amelyet az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe. Mivel az állapota folyamatosan rosszabbodik, további műtétek elébe néz, ezért ennek reális lehetőségével szükséges számolni, és ebből adódóan jelentős többletköltségei merülnek fel. Nem csupán az ítéletben felsoroltak miatt szükséges közlekednie, hanem pl. a jelen peres eljárás okán is, megjelenni a szakértői vizsgálatokon, konzultálni a jogi képviselővel. Emellett az I. rendű felperes látogat barátokat, családtagokat, és arra is figyelemmel kell lenni, hogy nem csupán a benzinköltség merül fel, hanem a kíséret - akinek az egész napja kiesik - ugyancsak ellentételezni kell.

Az alperes a csatlakozó fellebbezésében az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítésének összegét 6 000 000 Ft-ra kérte leszállítani annak megállapítása mellett, hogy azután kamat őt nem illeti meg. Ettől eltérő álláspont esetén is kéri annak megállapítását, hogy a perenkívül megfizetett összeg tekintetében a kamat a baleset bekövetkezésétől a kifizetés napjáig, míg a további 6 000 000 Ft esetében az állapotváltozás perbeli igazolásától, azaz 2014. augusztus 6. napjától illeti meg őt. A II. rendű felperes vonatkozásában elsődlegesen a keresetének teljes utasítását kérte, amennyiben pedig erre a másodfokú bíróság nem látna módot, úgy kérte a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 2 000 000 Ft-ra leszállítani

azzal, hogy az után kamat fizetésére nem köteles, mivel ez az összeg felel meg az ítélethozatalkor fennálló ár- és értékviszonyoknak. Végezetül a felpereseket a pervesztességükkel arányos első- és másodfokú perköltségben kérte marasztalni. Fellebbezési ellenkérelmében a felperesek által fellebbezett tételek vonatkozásában az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján.

A felperesek a csatlakozó fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték az alperes által fellebbezett tételek vonatkozásában.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem érintett vagyoni kárra vonatkozó rendelkezéseit, valamint az alperest az I. rendű felperes javára 6 000 000 Ft nem vagyoni kártérítésben marasztaló rendelkezését. Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak, a csatlakozó fellebbezést részben alaposnak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben tényállást feltárta, ám abból részben helytelen következtetésre jutott.

Az immateriális sérelmek helyrehozhatatlanok, a kár mértéke nem állapítható meg objektív mérce szerint, az minden esetben bírói mérlegelésen alapul, melynek során az egyedi körülmények gondos és részletes mérlegelése mellett, a mértéktartás követelményének megfelelően, igazodni kell a jogalkalmazás kialakult gyakorlatához.

A nem vagyoni kártérítés a társadalomban élő és ahhoz különböző formákban kapcsolódó állampolgárok autonómiáját ért, de nem kizárólag a személyhez fűződő jogok megsértéséből eredő hátrányok vagyoni eszközökkel történő kiegyenlítésének általános polgári jogi jogintézményévé vált, amelynek alapja a vagyoni károk körén kívül eső valamely immateriális sérelem. A nem vagyoni kárpótlásnak az a rendeltetése, hogy segítse a károsult életviszonyainak, életvitelének a károsító esemény következtében megváltozott körülményekhez igazodó kialakításában, s egyidejűleg biztosítsa a nem vagyoni hátrányból eredő nehézségek leküzdését, illetőleg más lehetőségek megteremtésével enyhítse azokat a hátrányokat, amelyek a károkozás folytán a károsultat érték. Ehhez a károsult személyi körülményeit, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni.

Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértékének megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem.

A nem vagyoni kártérítés egyik funkciója a kompenzáció, a személyi sérelem, hátrány hozzávetőleges kiegyensúlyozása pénzbeli szolgáltatás nyújtásával. A kompenzáció a

tönkretett életlehetőségeket helyettesítő, kiegyensúlyozó, az elveszett helyett más nemű előnyt nyújtó funkciókat tölt be.

Az elsőfokú bíróság helytállóan vette számba a felpereseket ért immateriális hátrányokat, ugyanakkor az I. és a II. rendű felperesek esetében eltúlzottan határozta meg az azokat kompenzálendő összeget. A nem vagyoni kártérítés I. rendű felperes esetében meghatározott összege a nála meglévő maradványtünetekhez viszonyítva a korabeli ár- és értékviszonyokhoz képest kirívóan magas, s nem felel meg az egységes megítélés követelményének. Ennek alátámasztására az ítélet tábla hivatkozik a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.787/2015/5., a Fővárosi Ítélet tábla 7.Pf.21.747/2014/5. és a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.057/2016/5. szám alatt meghozott ítéleteire. Az előbbi esetben egy 2008. novemberi káresemény kapcsán 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és kamatait ítélte meg a bíróság a károsultnak azért, mert az orvosi műhiba folytán a lábában bekövetkezett ideghűdés és izomelhalás következtében a jobb lába és bokaízülete súlyos fokú funkciókárosodással gyógyult, mozgásában korlátozott, gépjárművet nem vezethet, kerekesszékhöz, járókerethez kötötten, korlátozottan tud mozogni otthonában. A második esetben egy 2007. évi káresemény miatt ugyan 5 000 000 Ft tőkét és annak kamatait ítélte meg nem vagyoni kártérítésként annak a károsultnak, akinek a jelen perbelinél sokkal súlyosabb következményekkel kell szembenéznie: egy sikertelen műtét miatt a bal alsó végtagja részlegesen lebénult, azóta széklet- és vizelettartási nehézséggel küzd, ami miatt a mozgás- és élettere az otthonára korlátozódóan beszűkült, ez pedig súlyos pszichikai károsodást is okozott. Az utóbbi esetben pedig a maradandó fogyatékos állapotot szenvedett I. rendű felperesnek 4 000 000 Ft, míg a házastársának 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést és annak kamatait ítélte meg egy 2003. évben történt orvosi műhiba miatt, amelynek következtében az ottani I. rendű felperes járáskor húzza bal lábát, egy lábbal lépcsőzik, bal karja, keze finom motorikája a mai napig gyenge és erőtlen, a bal karja gyakran zsibbad, elnehezül és állandó rosszullétek is gyötrik. Idegesebb, fáradékonyabb, türelmetlenebb személyiséggé vált, kiszolgáltatottság-érzet jellemzi, lelki-pszichés állapota elnehezült. A káreseményben lebénult bal oldala okán mindent újra kellett tanulnia, ideértve a késsel-villával való étkezést; kétkezi munkákat nem tud elvégezni. Az egészségkárosodása végleges, jelenleg 67%-os munkaképesség-csökkenéssel bír. Az idegrendszeri károsodásból eredő járászavara eléri a 40%-os részkárosodást, súlyosan mozgáskorlátozottnak minősül. A súlyos fokú maradandó egészségkárosodásának tényét a mai napig nem tudta feldolgozni, abban kedvező irányú változás nem várható, életvitele, személyisége és életfelfogása negatív előjellel változott.

Az előbb írtakra tekintettel az I. rendű felperes esetében az alperes csatlakozó fellebbezésében meghatározott 6 000 000 Ft tőkeösszeg, míg a II. rendű felperes esetében 2 000 000 Ft tőkeösszeg és azoknak a késedelmi kamatai elegendőek a felpereseket ért immateriális hátrányok kompenzálásához. Itt jegyzi meg az ítélet tábla, hogy az I. rendű felperes által feltételezett jövőbeni változások figyelembevételére nem volt lehetőség.

Az elsőfokú bíróság az alperes peren kívüli részteljesítései tekintetében is kötelezte az alperest késedelmi kamatfizetésre, még hozzá az ítélet tábla számításai szerint magasabb összegben is, mint amennyi az I. rendű felperest megillette volna (451 006 Ft). Figyelemmel azonban arra, hogy a felperesek fellebbezése a megváltozott elszámolási rend

folytán magasabb kamatösszeg megfizetésére irányult, ezt a rendelkezést az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében nem érinthette, ám az alperes csatlakozó fellebbezése folytán azt kimondta, hogy 2013. július hó 1. napjától a késedelemmel érintett naptári fél év első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat fizetésére köteles az alperes - régi Ptk. 301. §-ának időközben módosított (1) bekezdése.

A közlekedési többletköltség megtérítését szolgáló járadék felemelésére az ítélet tábla nem látott okot, az ugyanis nem alapítható feltételezett, s egyben bizonytalan jövőbeni változásokra. Arra nem adhat alapot a jelen per okán - tárgyalás, szakértői vizsgálat, jogi képviselőkkel való konzultáció - felmerült költség sem, mert az a perköltség keretén belül lett volna érvényesíthető - Pp. 75. §-ának (1) bekezdése. A rendelkezésre álló per adatok szerint az alperes által ezen a címen fizetendő havi 10 000 Ft költségtérítő járadék elegendő fedezetet nyújt az I. rendű felperes közlekedése miatt felmerült kiadásokra.

A felperesek álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a háztartási és házközüli kisegítő, valamint a rehabilitáció többletköltsége miatt előterjesztett követelés elévült. A perindítás miatt a fellebbezési érveléssel ellentétben nem került sor az elévülés nyugvására, ellenkezőleg, az ilyen jellegű kártérítési pereknél érvényesül az a sajátos szabály, hogy - mivel a kártérítés a kár bekövetkeztével válik esedékessé, s erre az egyes kártételeknél nem feltétlenül azonos időpontban kerül sor - az egyes kártételekre alapított követelések elévülési idejének múlása azok esedékességének bekövetkeztével megkezdődik. Erre tekintettel a csupán 2014. szeptember 22. napján előterjesztett, s korábban a szakvéleményben írtak ellenére sem érvényesített követelés az alperes elévülési kifogása folytán bírói úton nem volt érvényesíthető, mivel nem csak a régi Ptk. 345. §-ának (4) bekezdése szerinti három, de az általános szabályok szerinti öt éves elévülési idő is eltelt.

A leírtak miatt az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatta a rendelkező részben írtak szerint. Ezen döntés következtében megváltozott a felek pernyertességének az aránya: az alperes pervesztessége csupán 17 %-ban határozható meg, figyelemmel az eredetileg érvényesített nem vagyoni követelésre. Ezen pernyertességi arányok alapján nem volt alkalmazható a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében írt szabály, ezért mellőzte az alperes perköltségfizetési kötelezettségét az I. rendű felperes javára, és őt kötelezte, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 300 000 Ft perköltséget, valamint a II. rendű felperes által az alperes részére fizetendő perköltség összegét 150 000 Ft-ra felemelte. A perköltséget általános forgalmi adót is tartalmazó összegét az ítélet tábla a pernyertesség arányának megfelelően a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai és a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy azt a kifejtett tevékenységhez igazodóan a rendelet 3. §-ának (6) bekezdése alapján mérsékelte. A csatlakozó fellebbezés részbeni sikere okán az alperes által külön felhívásra megtérítendő állam által előlegezett költség összegét 130 000 Ft-ra leszállította, ahogy a kereseti illeték összegét is figyelemmel arra, hogy a kereseti illeték összege - annak maximuma is egyben - 900 000 Ft volt, és ennek 17 %-át köteles az alperes megtéríteni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.)

74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

A fellebbezési eljárásban a felperesek a fellebbezésük tekintetében egészben, az alperes pedig a csatlakozó fellebbezése tekintetében részben lett pervesztes, ezért a felperesek kötelesek az alperes javára perköltséget fizetni a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján, amelynek általános forgalmi adót is tartalmazó összegét az ítélet tábla a pernyertesség arányának megfelelően a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) (II. rendű felperes) és b) (I. rendű felperes) pontjai és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg a kifejtett tevékenységhez igazodóan a rendelet 3. §-ának (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben azzal, hogy a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A felperesek személyes költségmentessége folytán a le nem rótt 1 804 800 Ft összegű fellebbezési eljárási illetéket, valamint a pervesztességükhöz igazodó 160 000 Ft összegű csatlakozó fellebbezési illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli, míg a pervesztességéhez igazodó csatlakozó fellebbezési illetéket (Itv. 46. §-ának (4) bekezdése) az alperes köteles megtéríteni az illetékekről szóló az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, s a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2017. január 19.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Nagyné dr. Kocsán Annamária sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő